

BERETNING 2023

DANMARKS BIBLIOTEKSFORENING

HVORFOR
EN NY
BIBLIOTEKSLOV?

BIBLIOTEKET,
KOMMUNERNE
& STATEN

BIBLIOTEKET
& SAMFUNDS-
OPGAVERNE

INTERNATIONALE
TRENDS

KOMMUNIKATION,
NETVÆRK
& SAMARBEJDE

FOLKEOPLYSNING
& REGIONALE
MØDER

DB
FORENINGS-
UDVIKLING

DANMARKS
BIBLIOTEKSFORENING

- DB OG BIBLIOTEKERNE I SYV TEMAER
- TÆNKETANKEN FREMTIDENS BIBLIOTEKER

TEMAER

1 HVORFOR EN NY BIBLIOTEKSLOV?

- > En forældet lovgivning 6
- > Hovedopgaver for biblioteket i fremtiden 6
- > Fire hovedopgaver i en ny bibliotekslov 7

2 BIBLIOTEKET, KOMMUNERNE & STATEN

- > Borgerne, ikke-brugerne og bibliotekerne 9
- > KL, kommunerne og bibliotekerne 9
- > Slots- og Kulturstyrelsen & Centralbibliotekerne 9
- > Styrk biblioteksopgaven, overbygningen & lovgivningen 9

3 BIBLIOTEKET & SAMFUNDSOPGAVERNE

- > DB2030 – Viden, formidling og handlefællesskaber 10
- > FREMFÆRD Bruger: Grøn Omstilling og grønt medborgerskab 10

4 INTERNATIONALE TRENDS

- > IFLA 2023 – bibliotekernes globale talerør 11
- > EBLIDA 2023 – europæisk fokus 11
- > Nordisk samarbejde 2023 11

5 KOMMUNIKATION, NETVÆRK & SAMARBEJDE

- > DB sætter dagsorden 12
- > Via magasin, nyhedsformidling og oplæg 12
- > DB politisk & fagpolitisk virksomhed 2023 12
- > Årets klassiker og Læsernes Bogpris 2023 12

6 FOLKEOPLYSNING & REGIONALE MØDER

- > Leave no one behind: Hvem kan se sig selv i kulturlivet? 13
- > Landet rundt med biblioteker og samarbejdspartnere 13

7 DB FORENINGSUDVIKLING

- > Medlemsudvikling 14
- > Resultatopgørelse for 2023 14

TÆNKETANKEN 2023

- Beretning 2023 15

Forsidefotos: Colourbox og DB.

DB BERETNING 2023

KUL PÅ KULTUR- OG BIBLI

Forperson Paw Østergaard Jensen (A)

Biblioteket trak overskrifter, så snart vi gik fra sidste års Biblioteks-politiske Topmøde i Odense, og har gjort det lige siden med forskellige dagsordener. Lokalt med forskelligt fokus fra cancel-debat til budgetøvelser. På landsplan har det handlet om bibliotekers betydning for det enkelte menneske og for samfundet generelt, men også om bøgernes og læsnings betydning.

Vi ser ind i et 2024 fyldt med opgaver, et særdeles aktivt år for Danmarks Biblioteksforening. For formandskab, vores forretningsudvalg og repræsentantskab og ikke mindst inde på kontoret i Vartov hos sekretariatet og i vores projekter. Samtidig er der kommet rigtig god gang i vores tre stående udvalg, som har lavet oplæg på betydningsfulde emner. På initiativ af Kulturudvalget er de også gået sammen om at skabe regionale kulturtræf i alle regioner i efteråret, hvor de debatterer aktuelle oplæg med deltagelse af både folketingspolitikere, kommunalpolitikere og fagfolk. Det favner i den grad hele grundlaget for interesseorganisationen Danmarks Biblioteksforening, som er stedet, hvor fagfolk og politikere mødes.

Vi har i Danmarks Biblioteksforening arbejdet stenhårdt fra formandskabet, Forretningsudvalgets og fra sekretariatets side på at være gatekeeper for folkebibliotekerne. Vi gjorde, hvad vi kunne for at vende frontalangrebet på biblioteket fra Alex Vanopslagh (LA) til en slags modoffensiv. Han har naturligvis ret til synspunktet, "i dag har vi ikke længere brug for bibliotekerne, som vi kender dem (...). Men i stedet for at lukke biblioteker og spare penge har bibliotekerne fundet nye opgaver til sig selv". Og måske skal vi endda rose for modet til ærlighed, men vi kan ikke lade så forenklet et billede af, hvad biblioteket er, stå uimodsagt. Vi stod ikke alene, mange fra enkelte borgere til kulturminister Jakob Engel-Schmidt (M) kom på banen, hvilket nok hjalp noget i det svære budgetår 2023 – og vi fortsætter.

Oplevelses- og vidensrelaterede lån er den dag i dag fortsat det primære mål med at besøge biblioteket. 41% af befolkningen er faste brugere og har benyttet et bibliotek inden for de sidste tre måneder, viser ny brugerundersøgelse *Biblioteksbrug i dag og i morgen*. Ses på årligt brug er tallet meget større. Hver tredje ved dog ikke helt, hvad biblioteket kan tilbyde, faktisk ved knap 1 ud af 10 det slet ikke. Her kræves fornyet formidlingsindsats. Noget andet og meget væsentligt, som undersøgelsen peger på, er en stor opbakning til biblioteket. Hele 7 ud af 10 oplever, at biblioteket har stor samfundsmæssig værdi.

Styrket lokalpolitisk fokus

Der skal igen fyres op under debatten om bibliotekers betydning, og det skal vi gøre sammen. Vi mødes gerne lokalt med kommunernes politikere og arbejder på større politisk deltagelse – i 2024 med bl.a. de nye regionstræf. Det handler både om legitimitet og forankring af DB's kultur- og bibliotekspolitiske arbejde, og det handler om at finde former, der gør det muligt for landets kommunalpolitikere at mødes og deltage trods et travlt arbejds- og politisk liv.

OTEKSDEBATTEN

Hvorfor deltage i Bibliotekspolitisk Topmøde i Danmarks Biblioteksforening? Svaret er enkelt. Vi er her ikke BARE for at holde en fætter/kusine fest, mødes med dem, vi er enige med og klappe hinanden på skuldrene. Vi er her for at gøre en forskel og udveksle erfaringer. Til fordel for biblioteket, ikke for bibliotekets skyld men for borgeren og for samfundet. Det er også grunden til, at vi er på de store folkemøder. Vi skal sammen styrke vores rolle som forandringsagenter i en foranderlig tid. I hvilke dagsordener kan vi så sammen gøre det?

Ingen tvivl om at folkebiblioteket er en kerneopgave for et demokratisk samfund. Men biblioteket er i dag i en anden virkelighed end den, der afspejles i loven fra 2000 og desværre også i nogles bevidsthed. Det er længe siden, biblioteket alene var *et sted*, et hus for bøger med netadgang. I dag er det i høj grad også et sted for mennesker. Opgaven er sådan set den samme – at sikre adgang til indsigt og udsyn, at understøtte refleksion, dannelse og demokrati.

Vigtigt er, at formaterne og formidlingen ændrer sig hele tiden. Biblioteket skal kunne håndtere det hele. Og dertil det vilkår, at lokalsamfundet har opdaget og trækker på bibliotekernes styrke som mødested, lokalt kit og omdrejningspunkt for medinddragelse af vores borgere i arbejdet med store fælles samfundsspørgsmål lokalt som bæredygtighed og andre 2030-problematikker.

Læsekrisen og samarbejde på tværs

Vi har haft et særligt fokus på børn og unge, læseindsatser, læsekrise, skolebiblioteker. Læsning er al læringsmoder, hedder det. Men PIRLS og PISA viste i 2023, hvor skralt det står til. Og i 2022 viste *Børns og unges læsning 2021* fra Tænketanken Fremtidens Biblioteker, at børn og unges læselyst daler med alderen. Det går ikke, som forsker Simon Skov Fougts fastslår. Udfordringen er "Hvorfor fanden læser de ikke?", som Filiz Thurø (A), forperson for DB's Læringsudvalg spørger. En stor fælles samfundsopgave er læsekultur. Det må vi i kommunerne, skolerne og bibliotekerne simpelthen samarbejde om. Og vi har derfor også været aktivt ude og støttet Center for Undervisningsmidler og vil også bidrage til kampen for CFU fremadrettet.

Børn fortjener bedre end en læsekrise, har jeg før sagt, og dén brændende platform er helt reel. Vi har og føler et stort ansvar for også at løfte den udfordring lokalt. Folkebibliotekerne er stærke på både tidlig sprog- og læsestimulering og arbejder jo ikke mindst professionelt omkring litteraturformidling og understøtter på alle alders-

trin læselyst, læseglyde og fastholdelse af læseevne. Netop disse opgaver er – ligesom folkeoplysnings- og demokratiopgaver – elementer, som bør afspejles i en bibliotekslovs formål og noget af det, som vi i Danmarks Biblioteksforening efterlyser i en opdateret bibliotekslov.

Dialog med KL samt Kulturminister og Børne- og undervisningsminister

I år har vi fra centralt politisk hold oplevet en større interesse for bibliotekernes rolle i nogle af samfundets udfordringer. Vi har holdt møder med formanden for KL's Kultur-, -Fritids-, -Outdoor- og Idrætsudvalg – og en del politiske ordførere.

Vi har været indbudt til møde med både Kulturminister og med Børne- og undervisningsminister. Det betyder nok ikke, at der kommer en ny bibliotekslov i 2024, men det er starten på en proces, hvor vi arbejder på fælles oplæg.

Det bliver tydeligere, at – i forhold til læsekrisen, trivselskrisen, opmærksomhedskrisen og den øgede polarisering samt mangel på demokratisk dannelse og uenighedskompetencer – så har FOLKEBIBLIOTEKET, landets mest besøgte kulturinstitution, en vigtig funktion. MEN forskellen på, hvad borgerne kan forvente af deres lokale bibliotek, bliver stadig større, og det kræver opdaterede rammer og lovgivning for bibliotekerne.

Vi skal have ændret lovens bogstav og nogle politikeres opfattelse af, at bibliotekerne løser opgaven kun ved at stille til rådighed til at være en mere aktiv og opsøgende institution. I en tid præget af polarisering, er opgaven at få flere til at deltage aktivt i samfundet. I dag understøtter biblioteksloven ikke opgaveløsningen på optimal vis, og der er store geografiske forskelle på, hvad borgerne møder på deres lokale bibliotek. Og også på skoler og uddannelsesinstitutioner er bibliotekerne udfordret og truede som selvstændige tilbud.

Det kræver, at vi i det samarbejdende biblioteksvæsen står sammen og får nylanceret / reboostet BIBLIOTEKET som begreb, øger samarbejdet med andre sektorer, i særdeleshed uddannelsesområdet, og får understreget bibliotekets betydning ikke kun for det enkelte menneske men for samfundet og demokratiet.

Kulturpolitik og biblioteker

Vi arbejder hårdt med bibliotekernes opgaver og udvikling og ikke kun med en ny lov. Mødet med kulturministeren, lovet sidste forår, har ladet vente på sig og blev for nylig til noget, men var mindre forpligtende, end vi kunne have håbet. Regeringens idé om en samlet kulturpolitik er god, kulturredegørelsen er et skridt på vejen, men handling bag visionerne lader vente på sig – først skal bl.a. museumsreformen på plads, siger ministeren. Meget fra regeringsgrundlaget står faktisk i kø på kulturområdet, og lige nu står vi mange og hopper på stedet.

Fra regeringsgrundlaget og ministerens kulturredegørelse er der taget hul på udviklingen af et kulturpas til unge som en måde at nå f.eks. de 43.000 unge uden uddannelse eller plan om livet i det hele taget. Her kan bibliotekerne virkelig bidrage og skal med i spillet. Jeg ved selv, hvordan et bibliotek kan gøre en kæmpe forskel – som et sted og med reel viden og store læseoplevelser, saft og kraft og veje til livsmød.

Dansk Kulturliv – det fælles talerør

Samfundets problemer står i kø. Klimakrise, trivselskrise blandt børn og unge, ulighed i sundhed og en stadig mere usikker verden. Vi tror på, at kulturlivet kan bidrage til løsningerne, og derfor har vi i biblioteksforeningen også i de seneste år arbejdet målrettet på at skabe alliancen Dansk Kulturliv, for et styrket kulturliv kræver i højere grad samarbejder, og at vi opruster i fællesskab og deler de gode erfaringer.

Dansk Kulturliv er en medlemsorganisation bestående af +1100 kulturinstitutioner, virksomheder og foreninger i hele landet. Den er derfor den eneste organisation i Danmark, som på tværs af forskellige kulturelle organisationer og institutioner, kan skabe en sammenhængende og bæredygtig udvikling af det danske kulturliv.

Regeringen har en politisk vision om at udvikle en ny og stærk kulturpolitisk vision for Danmark. Den vision er delt bredt blandt Folketingets partier – og vi deler den også! Sammen kan vi bygge en kulturpolitisk vision for Danmark med bred deltagelse og opbakning fra kulturlivets institutioner og organisationer. Udover disse indsatser vil vi i 2024 samle kulturlivet om at deltage i og gøre en ny kulturpolitisk vision for Danmark virkelighed ude i kulturlivets institutioner.

I Danmarks Biblioteksforening har vi i de forløbne år valgt at bruge en del ressourcer på alliancen Dansk Kulturliv og vil også i de kommende år arbejde målrettet på at styrke samarbejdet på tværs af museer, teatre, kulturhuse, festivaler, orkestre, spillesteder og med alle de andre aktører, som spiller en rolle, når kulturlivet skal være med at udvikle samfundet.

Kommunerne og budgetterne

Det kan i en budgetsituation være vanskeligt for Danmarks Biblioteksforening at kommentere på lokal udvikling. Vi ønsker som landsorganisation ikke at tale medlemmer ned. Vi ønsker at løfte barren ved at rette kommunernes opmærksomhed på værdien af biblioteket. Det gælder politisk lokalt men også nationalt i forhold til regering og Folketingets medlemmer.

Situationen ser særdeles forskellig ud, og nogle steder blev der i budgetvedtagelsen 2024 ikke sat tal på, men en proces i gang for at effektivisere/aka spare på biblioteket. Ifølge onlinemediet *Søndag Aften* har kommunerne valgt at øge kulturudgifterne. Især i Midtjylland er kommunerne aktive, lyder det. I 2024 bruges samlet 6,3 mia. kroner til kultur, en stigning på 250 mio. kroner i forhold til 2023, svarende til en stigning på 4,2%. Ifølge nyhedsmediet ses den væsentligste stigning på 'Andre kulturelle opgaver'. I alt 2,7 mia. kroner bruges på bibliotekerne. Her ses en stigning på 94 mio. kroner svarende til +3,6% fra 2023.

Reelt er der imidlertid tale om en mindre besparelse, da pris- og lønsskøn if. KL har en stigning på 4,1%. I enkelte kommuner ses pæne stigninger på 8 til 15%, mens andre besluttet har sparet.

Et spørgsmål er f.eks. hvordan man forholder sig til idéen om at lægge folkebiblioteket ind på den lokale skole. Nogle steder redder og styrker det biblioteket, og det vil vi godt, andre steder er det en ny spareidé, som bare reducerer adgangen for mange borgere. Det samme dilemma kan gøre sig gældende i skabelsen af "åbne biblioteker" med ubemandet åbningstid. Jeg har valgt at fokusere på, hvordan det gøres, hvilket indhold og form og åbenhed er der fremover på det lokale bibliotek. Og siden på hvordan er det blevet gennemført, og er borgere og lokale foreninger osv. inddraget. Det er ofte forudsætningen for succes, uanset løsningen der vælges.

Travlt år – hvad sker der i DB?

Vores lobbyvirksomhed for bibliotekerne, som typisk fylder meget, sker på rigtigt mange planer. Vi har i 2023 haft et særligt fokus på børn og unge omkring læseindsatser, læsekrise, skolebiblioteker i vores møder og arbejde overfor minister og kulturordførere, KL og andre råd og udvalg. Vi har også besøgt en del kommuner, både deres byråd, udvalg, administrationer og biblioteker. Det fortsætter resten af denne valgperiode og er nu i proces.

Danmarks Biblioteksforening er en stærk medlemsorganisation. Vi arbejder med en tredeling i virksomheden. Med bladet og kommunikation, det store topmøde og regions-træf, lokal sparring, hvor direktøren deltager i lokal procesudvikling. Vi samarbejder og fungerer som koordinator for bibliotekerne og søsterorganisationerne på en række områder. For eksempel med debatter og indlæg på de store regionale møder: Folkemødet, Kulturmødet, Klimafolkemødet og på Bogforum og andre litteraturfestivaler. DB driver en række samarbejder med bibliotekernes Dialogforum, Læsekoalitionen og andre. Og deltager desuden i en række samarbejder på landsplan med centralbibliotekerne som kampagnefacilitator, hvor bibliotekerne er med, og som projektkoordinator. Ligesom vi lægger hus til Tænketanken Fremtidens Biblioteker og dens aktiviteter.

Danmarks Biblioteker kunne i 2022 fejre 25 år. Vi arbejder i 2024 med overvejelser om bladets fremtid, hvilken form

det skal udgives i fremover, og ikke mindst hvilket ansvar vi har i Danmarks Biblioteksforening ved at udgive det eneste tilbageværende magasin på folkebiblioteksområdet. Vi kommer til at præsentere repræsentantskabet for nye modeller i det kommende år. Men vi nytænker på flere fronter i Danmarks Biblioteksforening. Som nævnt med forsøget med de nye mødeform i regionerne og på anden måde. For tiden ser vi på nye vedtægter, der skal løse op for en mere gennemskuelig valgproces og repræsentation fra fagsiden i repræsentantskab og forretningsudvalg.

DB er unik ved at samle både kommunalpolitikere og fagfolk. Vores faglige ben i organisationen er blevet vigtigere. I 2023 kunne fagforbundet for Kultur og Information (tidl. Bibliotekarforbundet) fejre 100 år og 1. november blev KI fusioneret med og en del af DM. Vi er så meget heldige og har en særdeles aktiv faglig næstformand, Annette W. Godt, som mødes med landets bibliotekschefer og biblioteker. Rekruttering af nye kommuner er i fremgang. Når medlemstallet for kommunerne er stabilt på de 80, er det fordi enkelte har måtte melde fra og spare, men nye kommet til, og vi skal fortsat mødes med andre i 2024. Målet er i alle sammenhænge at styrke biblioteket som hele Danmarks rum og som en nøgle til et stærkt lokalsamfund.

“ For mig er der altid grund til at tale om biblioteker, bøger og læsning. Biblioteker er ikke en selvfølge, de skal have opmærksomhed politisk og fagligt.

I et samfund med krig og ufred, polariseret debat og misinformation samt perfektionskultur og dalende trivsel skal biblioteket udvikles, bakkes op og styrkes.

Alt det vi taler om på Bibliotekspolitisk Topmøde 11.-12. april.

På gensyn i Sønderborg!

TEMA 1

HVORFOR EN NY BIBLIOTEKSLOV?

■ EN FORÆLDET LOVGIVNING

Biblioteksloven er forældet, og leverer derfor ikke de optimale rammer for, at bibliotekerne landet over kan være med til at løse en række centrale udfordringer for det danske samfund.

Læsekrisen, trivselskrisen, opmærksomhedskrisen, den øgede polarisering og mangel på demokratisk dannelse og uenighedskompetencer har landets mest besøgte kulturinstitution FOLKEBIBLIOTEKET en vigtig del af løsningen på. Men det kræver opdaterede rammer og lovgivning.

I dag understøtter biblioteksloven ikke opgaveløsningen på optimal vis, og der er store geografiske forskelle på, hvad borgerne møder på deres lokale bibliotek. Samtidig er flere af lo-

vens opgaver ikke længere relevante i dag. Lovten nævner begreber som tilgængelighed til bl.a. multimedier og videogrammer som en del af bibliotekernes opgave, men den teknologiske udvikling har betydet, at disse begreber ikke har relevans længere.

Formålet med at gennemføre en ny bibliotekslov er derfor at sikre bedre, opdaterede rammevilkår og udnytte potentialet i de danske biblioteker til at løse samfundets udfordringer langt bedre i fremtiden.

Mange steder i landet løser folkebiblioteket i dag ikke flere af de centrale opgaver, fordi man holder sig meget præcist til lovens bogstav.

HOVEDOPGAVER FOR BIBLIOTEKET I FREMTIDEN

Der er derfor brug for, at bibliotekerne får formuleret fire centrale hovedopgaver i en ny bibliotekslov:

1. Skabe en ny læsekultur, der fremmer læseglæde og læsefærdigheder
2. Sikre adgang til valid information og gøre viden tilgængelig for alle
3. Styrke den kritiske sans og evnen til at vurdere informationers kvalitet
4. Skabe rammer for en levende samfundsdebat og være mødested for dialog mellem mennesker

Foto: Colourbox

AD 1. SKABE EN NY LÆSEKULTUR, DER FREMMER LÆSEGLÆDE OG LÆSEFÆRDIGHEDER

De nyeste undersøgelser viser, at danske børns læsefærdigheder er faldende samtidig med, at læseglæden er forringet så meget, at forskere kalder det en læsekrise. Det er alvorligt, fordi læsning hører til de allermost centrale forudsætninger for en god tilværelse på mange planer, ikke blot uddannelsesmæssige, men også i forhold til fordybelse, empati, trivsel og evnen til at forstå.

Biblioteket har en helt afgørende rolle i forhold til at fremme læseglæde og læsefærdigheder i samarbejde med skoler og institutioner og åbne dørene til de store og små fortællingers verden.

Foto: Colourbox

AD 2. GØRE INFORMATION OG VIDEN TILGÆNGELIG

Et af bibliotekernes mest centrale opgaver har altid været at gøre information og viden tilgængelig og demokratisere den uanset økonomiske, sociale og geografiske barrierer. Den opgave er fortsat helt central. Derfor er bibliotekerne også det mest benyttede kulturtilbud, både fysisk og digitalt.

Selvom meget nu er tilgængeligt på nettet, så er der også rigtig meget, der ikke er. Men biblioteket kan skaffe stort set al information, som ellers ikke er inden for rækkevidde, men det er både omkostningsfuldt og kræver opdaterede regler om ophavsret.

AD 3. STYRKE DEN KRITISKE SANS OG EVNEN TIL AT VURDERE INFORMATIONERS KVALITET

I en tid med fake news, misinformationskampagner og mistro til fakta, som kommer fra mennesker, man er uenig med, har folkebiblioteket en vigtig opgave i forhold til at styrke den kritiske sans og vurdere informationskvalitet.

På biblioteket kan man lære at forholde sig kildekritisk, og man kan få præsenteret muligheder og begrænsninger i forhold til bl.a. kunstig intelligens, som i fremtiden vil kunne løse mange opgaver for os, men som der også er grund til at omgås med fornuft og forsigtighed.

AD 4. SKABE RAMMER FOR SAMFUNDSDEBAT OG VÆRE MØDESTED FOR DIALOG MELLEM MENNESKER

For at kunne opretholde et levende demokrati er det afgørende med gode rammer for debat på tværs af ekkokamre, hvor man mest får sine egne holdninger bekræftet. Folkebiblioteket har de helt rigtige rammer for dialogen om stort og småt i det danske samfund, og de rammer skal udnyttes.

Bibliotekerne kan skabe folkelig forankring af samfundsmæssige tiltag i en bæredygtig udvikling på mange planer.

Både i forbindelse med valg og i forhold til generelt at sikre dialog om de ting, der splitter og samler danskerne, skal folkebiblioteket være i front og fungere som mødested, facilitator og en del af Danmarks demokratiske infrastruktur.

TEMA 2

BIBLIOTEKET, KOMMUNERNE & STATEN

Flere opgaver er helt centrale for Danmarks Biblioteksforening. To fyldte meget i 2023: At finde nye veje til potentielle brugere sammen med biblioteker og kommuner. Og sammen med bibliotekssektorens aktører at sikre tidssvarende udvikling på området.

Folkebiblioteket står stærkt i befolkningen: 7 ud af 10 (71%) oplever, at biblioteket har stor samfundsmæssig værdi, uanset om de er brugere eller ej, viser undersøgelsen *Biblioteksbrug i dag og i morgen*. At biblioteket er stærkt forankret i den danske befolkning, betyder ikke, at alt er godt. Der skal investeres både fokuspæssigt og økonomisk i biblioteksudvikling.

■ BORGERNE, IKKE-BRUGERNE OG BIBLIOTEKERNE

Godt hver anden borger, 53%, bruger folkebiblioteket, og 41% er hyppige brugere og har benyttet biblioteket inden for den sidste måned en eller flere gange. Tænketanken Fremtidens Biblioteker lancerede *Biblioteksbrug i dag og i morgen*, den nyeste segmentundersøgelse, i november. Jo tættere man bor på biblioteket, jo hyppigere bruges det. Biblioteket ses som sted for læring og for formidling

af viden og litteratur, men også et sted, hvor man søger kulturoplevelser, information, debatter, udstillinger og fordybelse samt mødes med andre i byens eneste åbne fælles rum eller for selv at arbejde og studere. En udfordring er, at en tredjedel i mindre grad ved, hvad biblioteket kan bruges til; 9% kender slet ikke bibliotekets tilbud. Her er plads til nytænkning og anderledes målrettet indsats.

■ KL, KOMMUNERNE OG BIBLIOTEKERNE

KL og staten har sammen med andre aktører ansvar for at udvikle og styrke bibliotekerne. Danmarks Biblioteksforening er i kontinuerlig dialog med parterne, alene eller i samarbejde med Dialogforum – de øvrige biblioteksorganisationer og Det Kgl. Bibliotek.

Internationale, kommercielle tjenester som Google og sociale medier er for mange blevet stedet, man dagligt søger viden og information. Men dels virker algoritmerne her begrænsende i ens søgesvar, dels breder dis- og misinfor-

mation sig på nettet. En udfordring for ethvert demokratisk samfund og for den enkelte i forhold til at få nødvendig adgang til viden og ny læring. Folkebiblioteket skal derfor styrkes som samfundets fælles instans, hvis kerneopgave er at skabe adgang til viden, information og kulturoplevelser. Bibliotekerne har desuden fået en voksende rolle omkring lokal borgerinddragelse og dets folkeoplysende opgaver som fremme af læsekultur, digital dannelse samt i omstillingen til større bæredygtighed.

■ SLOTS- OG KULTURSTYRELSEN & CENTRALBIBLIOTEKERNE

Danmarks Biblioteksforening har fokus både på nyudvikling af landets folkebiblioteker i lokalt regi men også på bibliotekernes infrastruktur og nødvendig standardopdatering omkring f.eks. RDA og katalogisering. Foreningen har derfor til stadighed kontakt med Slots- og Kulturstyrelsen og bibliotekernes overbygning – centralbibliotekerne og Det Kgl. Bibliotek – samt DDF (Foreningen Det Digitale Folkebibliotek), som udvikler og formidler bibliotekernes fæl-

les digitale bibliotek og driver eReolen.dk, mens virksomheden DBC DIGITAL A/S driver f.eks. bibliotek.dk.

Danmarks Biblioteksforening er repræsenteret i Kulturministeriets og Slots- og Kulturstyrelsens to overordnede udvalg på biblioteksområdet: Strategisk Biblioteksudvalg og Bibliotekernes Koordinationsforum ved Michel Steen-Hansen, DB's direktør, og Lars Bornæs, bibliotekschef i Silkeborg og medlem af DB's Forretningsudvalg.

■ STYRK BIBLIOTEKSOPGAVEN, OVERBYGNINGEN & LOVGIVNINGEN

Flere faktorer skaber attraktive folkebiblioteker og effektiv løsning af opgaverne. Tidssvarende formål og lovramme, opdaterede fysiske biblioteker og samlinger inkl. digitale materialer og ikke mindst velkvalificerede bibliotekarer og medarbejdere.

Aktuelle problematikker i 2023 og i 2024 som skal håndteres i sektoren – ud over behovet for en opdateret lov, jf. forpersonens beretning samt TEMA 1 – er fastholdelse af

biblioteksfaglige kompetencer, forberedelse af nye rammeaftaler for centralbibliotekerne, biblioteksbetjening af de studerende og styrket fælles indsats om læsekultur.

Herudover debatteredes i 2023 bredt i kulturlivet bl.a. besøgsvudviklingen efter corona-årene – det går fremad – samt spørgsmål som kunstig intelligens og anden teknologi, opdatering af copyrightlovgivning, styrkelse af faglitteraturen og afskaffelse af bogmomms.

TEMA 3

BIBLIOTEKET & SAMFUNDSOPGAVERNE

■ DB2030 – VIDEN, FORMIDLING OG HANDLEFÆLLESSKABER

Netværket DB2030 er sat i verden for at styrke bibliotekernes arbejde omkring oplysning og især folkelig forankring af verdensmålene, klima og bæredygtighed. Det omfatter biblioteker og organisationer med særligt fokus på at engagere flere danskere i den bæredygtige omstilling. I 2022 blev DB2030 en del af den forrige regerings verdensmålsstrategi 2022-2023 med 1,5 mio. kroner i hvert år. Resterende midler er overført til 2024 og indsatsen fortsætter til 1. maj. Der arbejdes på at indgå som en del af regeringens verdensmålsstrategi, ligesom der ses på andre finansieringsveje. En særlig verdensmålskoordinator, Thomas Sture Rasmussen, er tilknyttet indsatsen.

Debat om bibliotekets rolle på årets Klimafolkemøde i Middelfart. Fra venstre moderator Michel Steen-Hansen, Bent Mariager, Grønne Nabofællesskaber, Ulrik Kampmann, DFS, Pia Damsgaard, UGE17, og Thomas Sture Rasmussen, DB2030. Foto: Kira Gilling Hansen.

UGE17. Den største enkeltstående indsats er borgernes verdensmålsuge og hele folkeoplysningen er inviteret med i UGE17 2024. I 2023 deltog over 70 biblioteker/kommuner. Det skete på 100+ geografiske lokationer, hvoraf 1/3 uden for bibliotekernes fysiske rammer. Over 200 lokale samarbejdspartnere deltog. Flere er med i 2024, og så enkelte fra Sverige.

Parallelt arbejdes med kompetenceudvikling af biblioteksansatte. Ved årsskiftet har over 70 ambassadører, fordelt på 39 biblioteker hele landet, været gennem et DB2030 forløb, og flere kommer til. Ambassadører opgraderes med kompetencer indenfor for viden, formidling og færdigheder omkring borgerinddragelse og etablering af handlefællesskaber. I flere kommuner er bibliotekerne derfor blevet selvskrevne som handleaktører i forlængelse af lokale klimahandleplaner.

I samarbejde med Chora 2030 verdensmåls certificeres bi-

blioteker. I dag er i alt 23 biblioteker certificeret, 13 er i gang og yderligere 10 er på vej.

Futures Literacy – fremtidskompetencer blev indledt i 2023 i et samarbejde med Institut for Fremtidsforskning. Det er blevet til design af to masterclasses, og flere er på vej. Herudover har DB2030 været medstiftere af *Nordic Libraries for Sustainability*, hvor første fælles webinar er afholdt.

DB2030 deltog i 2023 med debatter, oplæg, workshops og formidling af alle aktiviteterne på BCF's Årsmøde, Det Bibliotekspolitiske Topmøde, NEXT LIBRARY, Folkemødet, Kultur mødet Mors, Klimafolkemødet, RÆSON's videns- og idéfestival samt HK's Bibliotekskonference. Desuden blev en række lokale biblioteker besøgt. Meget flot blev den fælles indsats honoreret med nominering til Verdensmålsprisen 2023. Se <https://db2030.dk/>

■ FREMFÆRD BRUGER: GRØN OMSTILLING OG GRØNT MEDBORGERSKAB

DB2030 m.fl. kvalificerede efteråret 2023 en ansøgning til KL om kompetenceudvikling af biblioteksansatte indenfor bæredygtighed og verdensmål. Efter godkendt ansøgning starter projektet nu i foråret 2024. Dermed løftes store dele af den kompetenceudvikling, som DB2030 har sat i gang under den forrige regerings verdensmålsstrategi, ind i KL's *Fremfærd Bruger*-regi.

Målet med dette projekt er udvikling af metoder til understøttelse af "grønt medborgerskab" gennem øget deltageleseffekt i civilsamfundet.

Målene er bl.a.

1) At udbrede viden om bæredygtighed og borgernes ansvar ift. den grønne omstilling, herunder at nudge adfærdssændringer hos borgerne og brugerne.

2) At agere som platform for borgernes og civilsamfundets aktiviteter og handlinger med henblik på at skabe forandring sammen med DM, HK og KL, der står for projektledelsen.

Se <https://vpt.dk/generelle-aftaler/fremfaerd-bruger>

TEMA 4

INTERNATIONALE TRENDS

Samarbejde, vidensdeling og netværk internationalt er væsentligt for bibliotekssektoren. Danmarks Biblioteksforening deltager målrettet i internationalt biblioteksarbejde og bakker op om bibliotekernes internationale engagement. Et engagement, DB finder afgørende i en global tid, hvor digital udvikling o.a. bliver stadig mere international. Fokus i alle sammenhænge: At sikre adgang til information, viden og kultur – også digitalt.

■ IFLA 2023 – BIBLIOTEKERNES GLOBALE TALERØR

IFLA (International Federation of Library Associations and Institutions) er både internationalt forum for biblioteksudvikling og samtidig bibliotekernes talerør over for FN, UNESCO og WIPO (copyright), men de seneste par år har været karakteriseret af stor uro om interne forhold bl.a. om ledelsesformen med afledte krav om bedre kommunikation og større transparens internt, herunder ansættelse af ny generalsekretær.

Offentliggørelse i forsommeren 2023 af Dubai som kommende værtsby for WLIC 2024, verdenskongressen, bragte IFLA ud i en heftig holdnings- og følelsesmæssig debat om menneskerettigheder i Dubai.

Under årets WLIC 2023 i Rotterdam blev spørgsmålet dels taget op i en formel høringsdebat dels drøftet i korridorer og med banner-protester i plenum og på generalforsamlingen, hvor sagen blev sparket til hjørne. Efterfølgende trak Dubai sig, og IFLA-styret måtte afblæse et WLIC i 2024, og fokuserer nu på at finde en vært for 2025. I mellemtiden arbejdes med nye retningslinier for valg af WLIC-værtsbyer med normalt besøg af 2.500-3.500 delegater. Aktuelt planlægges desuden et mindre stormøde i 2024, IFLA Information Futures Summit, i Brisbane fra 30. september til 3. oktober.

Organisatorisk

Nytiltrådt IFLA-præsident, australske Vicki McDonald, sidder for 2023-2025. Kirsten Boelt blev efter en turbulent periode i 2021-2023 genvalgt i 2023 til GB, Governing Board, for Danmarks Biblioteksforening med flot opbakning til en 2. runde i 2023-2025. Aktuelt er GB bl.a. optaget af en ny *Trend Report* for den globale digitale udvikling og – internt af nødvendig nyudvikling af samarbejdet med fonden SIGL, hvis midler rettet mod biblioteksudvikling oprindelig kommer fra Gates Fonden.

DB finansierer desuden dansk deltagelse i to IFLA-fagsektioner: I *Building & Equipment* ved Jakob Lærkes, Gladsaxes bibliotekschef. I *Children and Young Adults Section* ved Anne Green, afdelingsleder ved Svendborg Bibliotek.

IFLA Regional Workshop Europe 2023

Annette W. Godt, faglig næstforperson i DB og bibliotekschef i Allerød, deltog sammen med Steen Bording Andersen, medlem for DB af *IFLA Europe Regional Division*, 21.-23. november i Bruxelles i workshoppen "A Strong and Sustainable Library Field for Europe" om bl.a. biblioteker og demokrati i Europa, herunder bibliotekers rolle i en krigssituation.

■ EBLIDA 2023 - EUROPÆISK FOKUS

I slutningen af 2023 lancerede den europæiske biblioteksorganisation et nyt værktøj: E-Panema (EBLIDA Partnership Matching tool). Gennem det nye community-site er bl.a. det muligt at finde samarbejdspartnere til europæiske projekter. Aktuelt har EBLIDA fokus på bæredygtighed og (biblioteks) lovgivning samt på mulighederne omkring EU's *Arbejdsplan for kultur 2023-2026*, hvor bibliotekerne har fået en central placering.

Seneste nyt: Mikkel Christoffersen, kendt som chefforhandler i foreningen Det Digitale Folkebibliotek, er pr. 1. februar 2024 ansat som EBLIDA's nye direktør. Andrew Cranfield, bibliotekschef i Helsingør, er medlem i Executive Committee (EC) valgt for Danmarks Biblioteksforening. EBLIDA går til valg i januar kvartal og skal finde en afløser for EBLIDA-præsidenten, Ton von Vlimmeren, samt 10 nye EC-medlemmer. Cranfield stiller op til en 2. runde.

■ NORDISK SAMARBEJDE 2023

Vært for de nordiske biblioteksforeningers arbejds møde i januar 2023 var Norsk Biblioteksforening. Mødet drøftede bl.a. lov og biblioteksudvikling herunder børn og unges læsning samt internationale forhold og valg. I mødet del-

tog Paw Østergaard Jensen (A), Michel Steen-Hansen og Hellen Niegaard. Møde 2024 afholdes i Stockholm i februar med Svensk Biblioteksforening som vært, mens møde 2025 forventes afholdt i Island.

KOMMUNIKATION, NETVÆRK & SAMARBEJDE

Målet for samtlige informationskanaler og al kommunikation er at skabe opmærksomhed omkring nødvendig udvikling af bibliotekerne og deres opgaver. Herunder at fremme relevant innovation og en fremtidsrettet biblioteksudvikling i kommunerne, så landets folkebiblioteker kan give borgerne en relevant og tidssvarende biblioteksbetjening.

Et centralt element i Danmarks Biblioteksforenings virksomhed er de tre kommunikationskanaler: Magasinet *Danmarks Biblioteker*, nyhedsbrevet *Overblikket* samt *Det Bibliotekspolitiske Topmøde*. Et andet element er face-to-face mødeaktiviteter og samarbejde med væsentlige spillere i bibliotekssektoren fra centralbibliotekerne til Slots- og Kulturstyrelsen. Hertil desuden en række faste mødeaktiviteter om aktuelle kultur- og biblioteksspørgsmål i *Dansk Kulturliv*, alliancen mellem syv af kulturlivets branche- og interesseorganisationer, samt i biblioteksnetværket *Dialogforum* med øvrige biblioteksorganisationer og Det Kgl. Bibliotek.

■ DB POLITISK & FAGPOLITISK VIRKSOMHED 2023

Danmarks Biblioteksforenings direktør og politiske forperson er løbende i dialog med kulturminister, Folketingets kulturordførere og KL. Biblioteksforeningen er desuden repræsenteret i en række råd og udvalg ved forpersonen, de politiske og faglige næstforpersoner, øvrige medlemmer af repræsentantskabet samt direktør Michel Steen-Hansen og chefkonsulent Hellen Niegaard.

Paw Østergaard Jensen (A), Albertslund Kommunalbestyrelse, er siden april 2022 forperson for Danmarks Biblioteksforening og sekunderes af Claus Mørkbak Højrup (V), Hjørring Kommunalbestyrelse, som politisk næstforperson, og af Annette W. Godt, bibliotekschef i Allerød Kommune, på posten som faglig næstforperson. Se medlemmer af Forretningsudvalg og øvrige repræsentantskabsmedlemmer på db.dk/organisation.

■ DB SÆTTER DAGSORDEN

> Via debat, idéudveksling, projekter og samarbejde

Danmarks Biblioteksforening møder omverdenen på mange forskellige måder. Udover ovennævnte kommunikationskanaler bl.a. i form af udtalelser, debatkommentarer i pressen og på de sociale medier samt gennem hørings svar. Det sker desuden gennem foreningens tre stående udvalg Digitaliseringsudvalget, Læringsudvalget og Kulturelt Udvalg samt via egne og andres møder, seminarer og konferencer. Direktør Michel Steen-Hansen har i 2023 deltaget med visions- og strategioplæg i lokale, kommunale biblioteks- og kulturmøder med byråd og kulturudvalg. DB har siden 2012 desuden været vært for Tænk tanken Fremtidens Biblioteker, en selvstændig organisation, se Tænk tankens beretning side 15.

> Via årets Klassiker og Læsernes Bogpris

Danmarks Biblioteksforening understøtter litteraturinitiativerne Klassikerdagen.dk og Læsernes Bogpris.

På Klassikerdagen 2023 kunne **Leif Panduro** fejres som årets danske klassiker. Netop livet og hverdagen i 1960-70'erne optog i 2023 danskernes opmærksomhed i de to store TV-serier *Carmen Curlers* og *Dansegarderoben*. Samtidig kunne disse to årtiers helt store danske forfatter og dramatiker Leif Panduro (1923-1977) kåres som årets klassiker af landets biblioteker i september med fejring på den danske klassikerdag den 19. september.

Benjamin Koppel modtog Læsernes Bogpris 2023 for *Annas sang*, en unik slægtssaga, der sætter musikalitet og nedarvede traditioner ind i en historisk sammenhæng og sætter lys på forståelse for andre kulturer, kvindeundertrykkelse og andre uretfærdigheder. Efter tre ugers intens afstemning blandt ti danske udgivelser fra 2022 valgte mange tusinde af landets læsere Benjamin Koppel som den 20. vinder af prisen. Benjamin Koppel blev hyldet ved en prisceremoni på det Bibliotekspolitiske Topmøde 2023 i Odense. Med æren følger 50.000 kroner. Danmarks Biblioteksforening står sammen med de danske folkebiblioteker, Litteratursiden og Ordkraft bag bogprisen.

Foto: Rico Feldtoss

TEMA 6

FOLKEOPLYSNING & REGIONALE MØDER

Folkelig oplysning i bibliotekernes regi foregår ad mange forskellige kanaler og på mange måder – fysisk og digitalt – og i samarbejde med Danmarks Biblioteksforening bl.a. omkring kampagner, litteraturevents og lignende. Ikke mindst på de store regionale møder som Folkemødet, Kulturmødet, Klimafolkemødet og Bogforum. Alle vegne med fokus på enten 2030-oplysning og indsats, kultur- og bibliotekspolitikken eller læsnings betydning.

■ LEAVE NO ONE BEHIND: HVEM KAN SE SIG SELV I KULTURLIVET?

Foto: Thomas Ewaldsen

Kulturens aktører skal sikre alle adgang til viden og kulturaktiviteter. Det skal de bl.a. for at indfri FN's verdensmål, der bygger på løftet om, at ingen må lades i stikken. Kulturen skal være for alle. Men hvad betyder det?

I paneldebatten deltog (fra venstre) Nadeen Aiche, forperson Mino Danmark, Paw Østergaard Jensen (A), forperson for Danmarks Biblioteksforening og social- og sundhedsudvalgsformand i Albertslund, Olivia Orlandi Grant, sekretariatsleder Ungdomsbureauet, Charlotte Haagendrup (C) viceborgmester og kultur, fritids- og erhvervsudvalgsformand Egedal Kommune, Ravinder Kaur-Pedersen, bibliotekschef i Ballerup Kommune og medlem af Bibliotekschefforeningens bestyrelse, mens Rasmus Faber Lundberg, Kulturmonitor, var moderator. Debatten gik bl.a. på at sikre mangfoldighed og kulturaktørernes forpligtelser.

■ LANDET RUNDT MED BIBLIOTEKER OG SAMARBEJDSPARTNERE

Indgang til Klimafolkemødet - en port af bøger. Foto: MSH

Folkemødets nye sted Kulturens Plads slog for alvor igennem i 2023. Bag det velbesøgte debat- og mødested står Dansk Kulturliv, herfra bl.a. Danmarks Biblioteksforening. DB var sammen med Tænk tanken Fremtidens Biblioteker særdeles aktiv omkring pladsens aktiviteter.

Udover DB omfatter Dansk Kulturliv seks andre kulturorganisationer – Dansk Live, Organisationen Danske Museer (ODM), Kulturhusene i Danmark, Danske Ensembler, Orkestre og Operainstitutioner (DEOO), Danske Koncert- og Kulturhuse (DKK) og Dansk Teater. Med i Allinge i juni var desuden en del andre samarbejdspartnere f.eks. det nye Kulturens Analyseinstitut, Applaus, Folkehuset Absalon, DB2030, Bibliotekschefforeningen, Forbundet Kultur og Information (i dag fusioneret med DM), Poesiens Hus, Danske Studenters Fællesråd, Roskilde Festival og mange flere.

Omkring Klimafolkemødet var partnere f.eks. Concito Danmarks Grønne Tænk tank, Middelfart Bibliotek og Projektet Sammen Om Verdensmål samt en række andre DB2030 biblioteker, mens partnerne på Kulturmødet bl.a. var Aalborg Centralbibliotek og biblioteker fra Region Nord og Midt. Endelig stod Danmarks Biblioteksforening selv for Bogforumdebatten på Bellascenen. Samarbejdet fortsætter på alle fronter i 2024, dog udvides det i 2024 på Bogforum, idet man her afholder debat sammen med Litteratursiden hos Lyttesalonen.

DB FORENINGSUDVIKLING

■ MEDLEMSUDVIKLING

DB har ved udgangen af 2023 i alt 80 medlemskommuner inkl. Flensborg Kommune. Struer Kommune meldte sig ud af foreningen pr. 31.12 2023, mens Rødovre Kommune meldte sig ind fra november 2023. Den 11.1 2024 blev Brønderslev Kommune budt velkommen. Medlemstal for øvrige: 29 institutionsmedlemmer, 209 personlige samt 39 pensionist medlemmer. Såvel forperson som faglig næstforperson og direktør har løbende haft møder med potentielle kommunemedlemmer.

DB Staben omfatter Michel Steen-Hansen, direktør, Hellen Niegaard, chefkonsulent og redaktør af *Danmarks Biblioteker*, Michael Hartz Larsen, informationskonsulent og webredaktør samt Jeanette Fog Vogelius, assistent på deltid. Bogholderi/regnskab håndteres af Tove Kusier, ekstern bogholder. Simon Rosenstand og Thomas Sture Rasmussen er tilknyttet aktuelle projekter, drevet af DB. Den selvstændige projektenhed, Tænk tanken Fremtidens Biblioteker, ledes af Lotte Hviid Dhyrbye.

■ RESULTATOPGØRELSE FOR ÅR 2023 (i t. kroner)

	Budget 2024	Regnskab 2023	Budget 2023
Kontingenter	6.524	6.269	6.280
Salgs- og driftsindtægter	1.749	1.689	2.029
Annonceindtægter	24	44	30
Tilskud	0	2.610	1.835
Projektindtægter Tænk tanken	6.267	5.464	869
INDTÆGTER I ALT:	14.564	16.076	11.043
Direkte udgifter	2.380	2.037	2.534
Direkte omkostninger vedr. projekter	0	2.610	1.835
Projektudgifter Tænk tanken	6.267	5.464	869
Udviklingsprojekter	850	510	600
Udgifter vedrørende møder, rejser m.v.	991	1.040	1.113
Andre eksterne udgifter	886	899	875
Personaleudgifter	3.789	3.477	3.676
UDGIFTER I ALT:	15.163	16.037	11.502
RESULTAT AF PRIMÆR DRIFT	-599	39	-459
Finansielle indtægter	-28	370	-28
Finansielle omkostninger	0	-27	0
ÅRETS RESULTAT:	-627	382	-487
		BALANCE 2023	BALANCE 2022
AKTIVER:			
Finansielle anlægsaktiver		3.929	3.538
Varebeholdning		9	9
Tilgodehavender salgsindtægter / kontingenter		608	289
Andre tilgodehavender		772	1.779
Periodeafgrænsningsposter		172	204
Moms		176	113
Likvide beholdninger		2.052	1.072
AKTIVER I ALT:		7.718	7.004
PASSIVER:			
Egenkapital		4.520	4.169
Leverandørgæld		647	580
Hensættelser		621	713
Periodeafgrænsningsposter		1.670	1.426
Anden gæld		260	116
PASSIVER I ALT:		7.718	7.004

■ BØRN OG UNGES LÆSEGLÆDE

National indsats for børn og unges læseglæde – projektet er skudt i gang med fokus på børn og unge i grundskolen. Indsatsen har et styrket samarbejde mellem de pædagogiske læringscentre (PLC'er) og folkebiblioteker som omdrejningspunkt, og målet er bl.a. at udvikle skalérbare samarbejdsmodeller, som alle kommuner kan bruge. Hele 17 indsatskommuner og 18 følgekommuner er med ombord. På 1. novembers kick-off lancerede Center for Anvendt Skoleforskning en ny vidensafdækning med anbefalinger til, hvordan man strategisk og praktisk kan styrke samarbejdet om børns læseglæde på tværs af sektorer. I 2024 gennemføres lokale udviklingsforløb bl.a. med sparring fra regionale konsulenter fra centralbibliotekerne og centrene for undervisningsmidler (CFU). Indsatsen er støttet af Slots- og Kulturstyrelsens Udviklingspulje for folkebiblioteker og pædagogiske læringscenter og løber til sommeren 2025.

■ BIBLIOTEKSBRUG I DAG OG I MORGEN

Tænketankens store segmenteringsundersøgelse, *Biblioteksbrug i dag og i morgen*, blev lanceret 8. november med deltagelse af 130 biblioteksfolk fra hele landet. På mødet introduceredes resultaterne, ligesom det drøftedes, hvordan databrug og segmentering er et vigtigt værktøj i kulturbranchen i arbejdet med at levere relevante og vedkommende bruger- og publikumstilbud i sektoren. I 2023 er der som del af projektet holdt workshop om biblioteksrummet sammen med LOA-fonden og et webinar om Ny Udsathed blandt unge. Der er også holdt en række oplæg i hele landet. I januar 2024 offentliggjordes en pixiudgave af rapporten med greb til at omsætte undersøgelsens indsigter til initiativer i praksis. Den følges af en række webinarer og temadage.

■ UNGE, DEMOKRATI OG SKØNLITTERATUR

Sammen med Læseforeningen og vores samarbejdsbiblioteker har vi udviklet konceptet demokratilæseforløb til udskolingsklasser. 2023-evalueringen slår fast, at demokratilæseforløbene skaber gode oplevelser, præstationsfrie rum og har givet lyst til både at dele egne og lytte til andres tanker. Hertil har vi taget første spadestik til et demokratibibliotek på Ungdomsøen, hvor vi bl.a. vil samle al den litteratur, eleverne har læst som led i demokratilæseforløbene rundt om i landet. Det bliver indviet i foråret 2024.

■ LÆSEHACK FOR UNGE

Hvordan får flere unge læsning ind som en naturlig del af deres hverdag? Spørgsmålet var afsættet for Tænketankens projekt *Læsehack*, som vi med støtte fra DBK-Fonden gennemførte sammen med illustrator, forfatter og konsulent Anya Winqvist. Der blev i et partnerskab med lokale biblioteker afholdt to workshops for unge mellem 14 og 18 år i Holbæk og Taastrup. Det kom der en række idéer til aktiviteter og læsehacks ud af, som blev formidlet på Bogforums skolescener i november.

■ ANDRE PROJEKTER

Skønlitteratur og ledelse. Tænketanken gennemførte i 2023 sammen med ledelsesrådgiver Mikael Bierbaum og litteraturformidler Ellen Ingerslev Kristensen, Københavns Biblioteker, et pilotprojekt med fokus på at bruge skønlitteratur i ledelsesudvikling. Syv ledere mødtes seks gange og reflekterede over skønlitterære tekster. Konceptet videreudvikles i 2024.

Nyt projekt: Fremtidens informationskompetencer i en tid med AI

Med støtte fra Slots- og Kulturstyrelsens udviklingspulje gennemføres projektet i 2024-2025 sammen med en lang række samarbejdspartnere herunder Mandag Morgens *ADD-projekt*. Målet er ny viden om og nye undervisningsmetoder, der kan ruste unge til en digital tidsalder under hastig forandring.

Sammen om Verdensmål. Projektet blev afsluttet i 2023, og vi sagde farvel til projektleder Kira Gilling Hansen. Hele 36 biblioteker har engageret borgere i lokale fællesskaber om verdensmålene sammen med både lokale og nationale samarbejdspartnere og giver basis for bibliotekernes videre verdensmålsarbejde. Aktuelt er Tanken i dialog med VELUX FONDEN om en mulig knopskydning af projektet.

Kontoret på Vartov: Simon Rosenstand, projektleder for Unge, Demokrati og Skønlitteratur. Lisbet Vestergaard, projektleder for National læseindsats for børn og unge sammen med koordinator Amanda Egebo. Kristine Roed med ansvar for segmenteringsundersøgelsen. Josefine Isafold Nielsen har været tilknyttet som student og Cecilie Stavnstrup Sørensen i virksomhedspraktik.

Se www.fremtidensbiblioteker.dk

SÆT GANG I LOKAL BRUGERUDVIKLING

Få den store brugerundersøgelse som PIXI

Undersøgelsen *Biblioteksbrug i dag og i morgen* skaber overblik og giver ny indsigt i bibliotekernes virksomhed, samt peger på veje til at finde løsninger på nogle af de udfordringer, som det moderne folkebibliotek står over for.

Værdien af biblioteket

Analysen viser, at kultur generelt opleves som et vigtigt element i menneskers liv og udvikling. Mere end halvdelen af borgerne mener, at kulturelle tilbud er vigtige for:

- Menneskers dannelse (68%)
- Uddannelse og kompetencer (60%)
- Sammenhængskraften i landet (53%)
- Deres egen livskvalitet (50%)

PIXI-udgaven udkom i januar 2024. Den giver ud over enkel adgang til resultaterne fra den store undersøgelse også nogle greb til arbejde med målgrupper.

Tænketanken Fremtidens Biblioteker tilbyder oplæg lokalt de steder, hvor bibliotekerne tager fat på at arbejde med sagen ude i kommunerne.

■ [Bestil den på fremtidensbiblioteker.dk](http://fremtidensbiblioteker.dk)

DB BERETNING 2023:
HVAD SKER DER I BIBLIOTEKERNE?
HVORDAN TACKLES TIDENS STORE UDFORDRINGER?
HVAD ARBEJDER DANMARKS BIBLIOTEKSFORENING MED?

DANMARKS BIBLIOTEKSFORENING

Farvergade 27 D. 2 sal • 1463 København K • Tlf.: 33 25 09 35 • db@db.dk • www.db.dk